

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 8. svibnja 2025.

Analiza presude

Svrtnan protiv Hrvatske
zahtjev br. 57507/19

povreda čl. 2. Konvencije – pravo na život

***Povreda prava na život zbog propusta hrvatskih vlasti da poduzmu
odgovarajuće i učinkovite zaštitne mjere
za suzbijanje i sprječavanje zlouporabe vatrenog oružja***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 3. prosinca 2024. objavio je presudu u kojoj je utvrdio da je u predmetu podnositelja zahtjeva došlo do povrede materijalnog aspekta članka 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) zbog propusta hrvatskih vlasti da spriječe zlouporabu vatrenog oružja.

Sin podnositelja zahtjeva vozio je bicikl pored kuće S.K.-a, koji je nakon obiteljske svađe automatskom puškom pucao u smjeru svog bivšeg šogora, pri čemu je pogodio u glavu sina podnositelja zahtjeva koji je kasnije preminuo u bolnici, dok je šogor S.K.-a umro na mjestu događaja. U mjesecima koji su prethodili ovom događaju, anonimni građanin prijavio je S.K.-a načelniku Policijske uprave osječko-baranjske, II. Policijske postaje zbog posjedovanja neregistriranog oružja, uključujući automatsku pušku. U prijavi je bilo navedeno da je S.K. oružje koristio za nasumično pucanje po susjedstvu, te da je postao opasan otkako ga je napustila supruga, te da je prijetio njoj, svojoj majci i baki. Navedeno su potvrdili i drugi građani ispitani tijekom obavijesnih razgovora. Ujedno, S.K. je policiji bio poznat i zbog problema s alkoholom te asocijalnog ponašanja, a nedugo prije opisanog događaja policijski službenici su protiv njega pokrenuli i prekršajni postupak zbog neovlaštenog nošenja plinskog pištolja u javnosti. Posljedično, policijski službenici su u prisutnosti svjedoka obavili pretragu S.K.-ove kuće. Tijekom pretrage koja je trajala 30 minuta nije pronađeno oružje niti su oduzeti ikakvi predmeti. Nekoliko dana nakon pretrage Služba organiziranog kriminaliteta Policijske uprave osječko-baranjske obavijestila je II. Policijsku postaju Osijek da, prema primljenim informacijama i posebnom operativnom izvješću, S.K. posjeduje nekoliko komada oružja bez dozvole, koji su skriveni u potkrovlju njegove kuće te da je nasilan prema majci i baki. Naložila je II Policijskoj postaji da provede izvide na terenu. Načelnik te postaje odgovorio je da je policija već pretražila kuću S.K. te nije pronašla nikakvo oružje. U kaznenom postupku S.K. je priznao krivnju te rekao da je automatsku pušku stekao tijekom rata u Hrvatskoj. Također je naveo da je policija površno pretražila njegovu kuću prije navedenog događaja, ali nije pronašla pušku koju je većinu vremena držao na tavanu, dok ju je tog dana skrivao u smotanom tepihu. S.K. je proglašen krivim za ubojstvo svog šogora, za počinjenje teškog kaznenog djela protiv opće sigurnosti na štetu sina podnositelja zahtjeva te za neovlašteno posjedovanje oružja i eksploziva. U parničnom postupku radi naknade štete koju su pokrenuli, podnositelji zahtjeva

tvrdili su da je država solidarno odgovorna za smrt njihova sina jer policija nije temeljito pretražila kuću S.K.-a niti je pronašla oružje kojim je njihov sin ubijen. Prvostupanjski sud je u cijelosti usvojio njihov tužbeni zahtjev. Međutim, u drugostupanjskom postupku Županijski sud u Osijeku ukinuo je tu presudu, utvrdivši da je pretraga bila temeljita i zakonita. Revizija podnositelja protiv te presude te ustavna tužba su odbijene kao neosnovane.

Pred Europskim sudom podnositelji zahtjeva prigovorili su da je država propustila ispuniti svoje pozitivnu obvezu temeljem članka 2. Konvencije jer nije spriječila S.K.-ove čine nasilja, niti mu je oduzela automatsku pušku koju je nezakonito posjedovao te s njom usmratio njihova sina.

Sukladno materijalnim pozitivnim obvezama, temeljem članka 2. Konvencije (materijalni aspekt), država stranka Konvencije je prije svega obvezna je uspostaviti djelotvoran zakonodavni okvir koji odvraća prijetnje i štiti pravo na život (*Öneryıldız protiv Turske [VV]*, br. 4839/99, stavak 71. i stavak 89.-90., ECHR 2004-XII). Što je veća opasnost od neke aktivnosti veća je i obveza države da poduzme preventivne mjere kako bi umanjila izgleda da se ta opasnost i konkretizira. No, ako je država ispunila obvezu uspostavljanja djelotvornog zakonodavnog i upravnog okvira, pogrešna procjena ili nemar, bilo da su u pitanju javni ili privatni subjekti, samo po sebi neće dovesti do toga da država ugovornica bude odgovorna s gledišta njezine pozitivne obveze prema članku 2. Konvencije (*Kotilainen i drugi protiv Finske*¹, br. 62439/12, stavak 68., 17. rujna 2020.).

Nadalje, država je u okviru svojih materijalnih pozitivnih obveza temeljem članka 2. Konvencije dužna poduzeti preventivne mjere radi zaštite osobe čije život je ugrožen kažnjivim radnjama druge osobe. Ta obveza nastaje kada se utvrdi da su vlasti u relevantnom trenutku znale ili trebale znati za postojanje stvarne i neposredne opasnosti za život točno određene osobe ili osoba zbog kažnjivih radnji treće osobe (*Osman protiv Ujedinjene Kraljevine [VV]*², br. 23452/94, stavci 115.-116., Izvješća 1998-VIII). Također, obveza poduzimanja preventivnih mjera može nastati i kada postoji stvarna i neposredna opasnost za javnu sigurnost (*Maiorano i drugi protiv Italije*, br. 28634/06, stavak 107., 15. prosinca 2009.), zbog čega su države dužne poduzeti razumne mjere u okviru svojih ovlasti kako bi izbjegle taj rizik (*Kotilainen i drugi protiv Finske*, br. 62439/12, stavak 73., 17. rujna 2020.). U takvim situacijama nacionalne vlasti moraju pristupiti posebno revno pri uklanjanju opasnosti koja proizlazi iz potencijalnih radnji određenih pojedinaca koji su pod njihovom kontrolom, a kako bi pružile opću zaštitu prava na život (*Mastromatte protiv Italije [VV]*, br. 37703/97, stavak 74. ECHR 2002-VIII).

Primjenjujući navedena načela na predmet podnositelja, Europski sud je analizirao regulatorni okvir koji je u relevantno vrijeme bio na snazi u Republici Hrvatskoj te utvrdio da je isti bio zadovoljavajući. Sukladno odredbama Zakona o oružju, Kaznenog zakona te Zakona o kaznenom postupku, posjedovanje automatskog oružja bilo je zabranjeno te je predstavljalo kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti.

Isto tako, kada je riječ o pozitivnoj obvezi države da poduzme preventivne operative mjere radi zaštite sina podnositelja, Europski sud je zaključio da se hrvatskim vlastima ne može prigovoriti što nisu ispunile svoju dužnost zaštite njegovog života. Naime, unatoč svim indicijama i dokazima da S.K. nezakonito posjeduje i zloupotrebljava oružje, ne može se tvrditi

¹ Sažetak presude dostupan je i na [hrvatskom jeziku](#).

² Analiza presude dostupna je i na [hrvatskom jeziku](#).

da su hrvatske vlasti znale ili trebale znati da S.K. zbog toga predstavlja stvarnu i neposrednu opasnost po život sina podnositelja zahtjeva.

Međutim, analizirajući postupanje hrvatskih vlasti u kontekstu pozitivne obveze države da osigura javnu sigurnost i kontrolira opasne aktivnosti – u ovom slučaju upotrebu vatrenog oružja, Europski sud je istaknuo da predmet podnositelja treba razmotriti u kontekstu poslijeratne situacije u Hrvatskoj i činjenice da su u to vrijeme pojedinci u Hrvatskoj posjedovali velike količine neprijavljenog i nezakonitog oružja³. Hrvatske vlasti su nakon dobivanja informacija da S.K. posjeduje nezakonito oružje provele pretragu njegove kuće, međutim, sporno je je li ta pretraga bila zakonita i pravilna. S tim u vezi, Europski sud nije mogao razumjeti kako je Županijski sud u Osijeku zaključio da je 30 minutna pretraga doma S.K. bila temeljita. Dodatno, Europski sud je primijetio da su domaći sudovi odbili tužbeni zahtjev podnositelja jer oni nisu dokazali da je tijekom pretrage S.K.-ova doma bilo nepravilnosti ili propusta koji su doveli do smrti njihova sina. Imajući na umu činjenicu da podnositelji sami nisu sudjelovali u dotičnoj pretrazi, postaviti takav teret dokazivanja na podnositelje zahtjeva bilo je nerazumno i pretjerano i (vidi slično, [Baljak i drugi protiv Hrvatske](#), br. 41295/19, stavci 36.-37. i 39., 25. studenog 2021.).

Također, Europski sud je primijetio da se u parničnom postupku utvrđivalo gdje se nalazila automatska puška, jesu li policijski službenici potpuno odmotali tepih u koji je navodno bila sakrivena, te gdje su stajali svjedoci pretrage, umjesto da se nastojalo odgovoriti na važnije pitanje – jesu li hrvatske vlasti poduzele dovoljne mjere da otkriju i spriječe potencijalno smrtonosnu zloupotrebu oružja koje je S.K. nezakonito posjedovao.

Europski sud je primijetio da hrvatske vlasti nisu poduzele razumne i očekivane mjere radi izbjegavanja rizika za život i javnu sigurnost koji je proizlazio iz ozbiljnih navoda da S.K. posjeduje nezakonito oružje, a posebice da:

- S.K. nikad nije ispitan ili priveden zbog navoda i prijava da posjeduje nezakonito oružje i prijetnji učinjenih članovima obitelji, iako navedeno predstavlja kaznena djela koja se progone po služenoj dužnosti;
- nakon dobivanja konkretne informacije i jasne upute Službe organiziranog kriminaliteta Policijske uprave osječko-baranjske o tome da je S.K. nasilan i gdje skriva oružje, lokalna policijska postaja odbila je izvršiti bilo kakve daljnje radnje i provjere na terenu, zadovoljivši se 30 minutnom pretragom doma S.K.-a.

Navedena razmatranja bila su dostatna Europskom sudu da zaključi kako hrvatske vlasti u predmetu podnositelja nisu postupale brzo i odlučno kada su bile suočene s ozbiljnim navodima o opasnosti koju S.K. predstavlja za javnu sigurnost, a kako bi promijenile ishod ili barem ublažile štetu. Kumulativan učinak takvih propusta doveo je do toga da hrvatske vlasti nisu primijenile odgovarajuće i djelotvorne zaštitne mjere kojima bi spriječile zlouporabu vatrenog oružja koja predstavlja opasnu aktivnost.

³ U tom kontekstu, Europski sud je uputio i na spoznaju da je u relevantno vrijeme, pet godina nakon završetka rata, nezakonito oružje bilo uvelike rasprostranjeno. Navedeno potvrđuje i istraživanje Centra za kontrolu pješačkog i lakog oružja za jugoistočnu i istočnu Europu prema čijim procjenama je u rukama civila bilo skoro 600 tisuća neregistriranih komada oružja, dok je prema Studiji o ubojstvima na Balkanu procijenjeno da od svih nasilnih djela počinjenih vatrenim oružjem, 73,3% počinjeno je bez dozvole za oružje.

Slijedom svega navedenog, utvrdio je povredu materijalnog aspekta članka 2. Konvencije.

Za utvrđenu povredu Europski sud je podnositeljima zahtjeva dodijelio 30.000 EUR na ime neimovinske štete te dodatnih 830 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2025. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava